ਰੋਹਿਤ ਥੱਮਨਾ ਗੌਡਾ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ & ਹੋਰਾਂ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 4987)

ਜੁਲਾਈ 29, 2022

[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਬਾਲ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ – ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਪਤੀ) ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 (ਪਤਨੀ) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਸਥਾਈ ਅਮਰੀਕੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਡਧਾਰਕ ਹਨ – ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ 2011 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮਿਆ ਅਤੇ 2020 ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਿਹਾ – ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਟਕਰਾਵ ਹੋਇਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ 27.02.2020 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਆਇਆ – 03.03.2020 ਨੂੰ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਭਾਰਤ ਆਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਆਈ – ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ – ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਲਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਬੱਚੇ ਦੀ 'ਇੱਛਾ/ਖਾਹਿਸ਼' ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ – ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਸਰਬੋਚ ਹਿੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ – ਹੋਰ, ਉਹ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਉਸ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ – ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੁਚੱਜੀ ਵਾਪਸੀ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:1. ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ

ਇੱਛਾ/ਖਾਹਿਸ਼' ਦਾ ਸਵਾਲ 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ' ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ/ਖਾਹਿਸ਼ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8]

2. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਰਵੀ ਚੰਦਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੈਰੈਂਸ ਪੈਟ੍ਰੀਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹਕ ਵਿੱਚ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਜ਼ਰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ। [ਪੈਰਾਸ 9 ਅਤੇ 10]

3. ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਕਰੀਬ 11 ਸਾਲ ਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਅਰਥਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਸਥਾਈ ਅਮਰੀਕੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ 03.03.2020 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਕ 11 ਸਾਲਾ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਜਨਮਿਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਲਈ ਪਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਉਸਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਸ ਮਾਈਨਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਅਰਥਾਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰ

4. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:

1. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਬੱਚਾ ਤੁਰੰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ;

2. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ, ਬਿਨਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਘਨ ਪਾਏ;

3. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਰੁਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਰੁਕ ਸਕਣ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

4. ਬੱਚੇ ਦੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਨਿਤਿਆ ਆਨੰਦ ਰਾਘਵਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) & ਅਨੁਸਾਰੀ (2017) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454 : [2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 281; ਕੇ. ਰਵੀ ਚੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 174 : [2009] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 960 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਧਨਵੰਤੀ ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਮਾਧਵ ਉੰਡੇ (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 112 : [1997] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 30 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੈਕੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕੀ (1951) ਏ.ਸੀ. 352 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 281 ਪੈਰਾ 9 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2009] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 960 ਪੈਰਾ 9 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1997] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 30 ਪੈਰਾ 10 ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4987 ਦਾ 2022।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 07.09.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 76 ਦਾ 2020।

ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਜੌਹਰ, ਮਿਸ ਤੁਲਿਕਾ ਭਟਨਾਗਰ, ਐਸ. ਐਸ. ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਬਸਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ ਇਰਫਾਨਾ ਨਜੀਰ, ਸਿੱਧਾਂਤ ਬਕਸੀ, ਆਸਿਫ ਅਹਮਦ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਵੋਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 07.09.2021 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਨੰਬਰ 76 ਦੀ 2020) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਇੱਕ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਆਰਿਅਨ ਰੰਜਨ ਰੂਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਬੱਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਨਮਿਆ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ।"

3. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। 19.03.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ (ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਕਾਰਡ ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ) ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 07.09.2010 ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ

ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। 03.02.2011 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਰਿਆ ਰੰਜਨ ਰੂਹਿਤ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਜਨਮਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ। ਬੱਚਾ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਕੂਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ ਮੈਕਹਫੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ।"

4. ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਤਪਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, 03.03.2020 ਨੂੰ,

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰ ਮਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ 27.02.2020 ਤੋਂ 09.03.2020 ਤੱਕ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਯੂ.ਐਸ.ਏ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਏਹਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੱਚਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਨਾ ਲੱਭਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂ.ਐਸ.ਏ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਸੁਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ 11.03.2020 ਨੂੰ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 2020 ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ, ਕਿੰਗ ਕਾਉਂਟੀ ਵਿੱਚ, 22.1.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਸਟਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 26.10.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਸਟੇਟਸ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। 29.10.2020 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੋਸ਼ਨ ਚਲਾਇਆ। ਨਤੀਜਤਨ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਸ-ਪਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 15.01.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿੰਗ ਕਾਉਂਟੀ ਲਈ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਰੈਂਟਿੰਗ ਮੂਲਿਆਂਕਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟ ਨੇ 09.03.2021 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ $5000 ਯੂਐਸਡੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ। ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ. ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੀ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਸਟਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੇਅਰਿੰਗ ਜੀ ਐਂਡ ਡਬਲਯੂ ਨੰਬਰ 246/2020 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਅਤੇ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 1890 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। (ਹੁਣ, ਮਾਮਲਾ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 318/2021 ਅਧੀਨ ਲੰਬਿਤ ਹੈ)। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂ.ਐਸ. ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਅ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਯਤਨ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ. ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ 15.03.2020 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇੱਕ ਈ-ਮੇਲ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਹੁਣ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਣ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਬੱਚਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਅਰਦਾਸ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਟਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

6. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਾਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਹ ਤਰਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਬੱਚਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਯੂ.ਐਸ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਮਾਂ ਨਾਲ ਮਜਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 85 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਠਹਿਰਾਉ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਤਰਕਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 85 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਬੱਚਾ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਪਰ ਵਿਜ਼ਿਟੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 89 ਤੋਂ 93 ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 07.09.2021 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

8. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ 'ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੀ ਇੱਛਾ/ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ/ਖਾਹਿਸ਼ ਕਾਰਗਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।

ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਬਾਤਚੀਤ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ' ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੋੜੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਲੈਣ ਲਾਇਕ ਨਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ, ਜਦ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ, ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਾਇਕ ਨਾ ਬਣਾਏ, ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ, 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ'। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਭਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਥਿਆ ਆਨੰਦ ਰਾਘਵਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) & ਅਨੁਸਾਰ (2017) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454 ਵਿੱਚ, ਵੀ. ਰਵੀ ਚੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 174 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: -

'ਸੰਖੇਪ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਗੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬੱਚਾ ਇੱਥੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਜਮਾ ਸਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ/ਉਸ ਨੂੰ ਆਦਤ ਪਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਠੋਸ ਕਾਰਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਰਮ ਭਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਛੱਡ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਫਿਰ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜੋਖਮ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ'।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

10. ਰਵੀ ਚੰਦਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਰੇਂਸ ਪੈਟ੍ਰੀਏ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ

ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਹਾਜ਼ਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ। ਨਿਤਿਆ ਆਨੰਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਨਵੰਤੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਬਨਾਮ. ਮਾਧਵ ਆਂਡੇ [(1998) 1 SCC 112] ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮੈਕੀ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਮੈਕੀ [(1951) AC 352]. ਮੈਕੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਮਿਟੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ 1980 ਦੇ ਹੇਗ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ "ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਲ ਅਗਵਾ ਦੇ ਸਿਵਲ ਪਹਿਲੂ", ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਰੇਨ ਪੈਟਰੀਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਸਲ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਨਿਤਿਆ ਆਨੰਦ ਰਾਘਵਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ:

"40 ... ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਥੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੈਰਿਟਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਰਬੋਚ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਗਾਊ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬੱਚੇ ਨੇ ਇੱਥੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ/ਉਸ ਨੂੰ ਆਦਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਠੋਸ ਕਾਰਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਰਬੋਚ ਭਲਾਈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਫਿਰ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-

ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਥੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਮੈਰਿਟਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ - ਚਾਹੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ - ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬਸ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਾਂ

ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਕਾਫੀ ਪੱਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

11. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 26.10.2020 ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 30.10.2020 ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਚ 2021 ਵਿੱਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ, ਕਿੰਗ ਕਾਉਂਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਕਾਰਨ 29.4.2021 ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਲਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੂ.ਐਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ।

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਵੇ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਪਛਾਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੀ ਇੱਛਾ ਹੈ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, 'ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਕੀ ਹੋਣਗੇ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਕਾਰਣ ਦੱਸਾਂਗੇ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਵਿਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੋਕ ਸਕੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਾਸਰ ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨਾਲ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ

ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸਹਾਇਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਧੂਰੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ ਤੇ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

15. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਵਿਚਕਾਰ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀਕ੍ਰਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜੋ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕ ਹੈ, ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 85 ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਕੂਲਿੰਗ ਅਤੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਸਬੰਧੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲਿੰਗ ਜਾਂ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਏ ਕਿ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

16. ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਲਗਭਗ 11 ਸਾਲ ਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀਕ੍ਰਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਭਾਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਸਥਾਈ ਅਮਰੀਕੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬੱਚਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 03.02.2011 ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਜਨਮਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2020 ਦੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਾਂ ਨੇ 03.03.2020 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ 11 ਸਾਲਾ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਜਨਮਿਆ ਅਤੇ ਪਲਿਆ ਬੜ੍ਹਿਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦਾ ਕੁਦਰਤੀਕ੍ਰਿਤ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ, ਇਸ ਖਾਤੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਕੋਲ, ਸੰਭਵਤਃ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਚੰਗੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਰਾਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ

ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਜਨਮਿਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਲਈ ਪਲਿਆ ਬੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀਕ੍ਰਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸੀ ਉਸਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਾਸ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀਕ੍ਰਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ। ਉਹ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਪਲਿਆ ਬੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਭਾਸ਼ਾ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸਤ ਹੈ ਭਾਵ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਹੋਰ, ਉਹ ਵਾਪਸ ਯੂ.ਐਸ.**ਨੈਚੁਰਲਾਈਜ਼ਡ ਅਮਰੀਕਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਵਾਪਸ ਪਰਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਗਰਿਕ**.

17. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ) ਨੰਬਰ 76/2020 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਬੱਚਾ ਤੁਰੰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਯਾਨੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾ ਸਕੇ;

(ii) **ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ**;

(iii) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਥੇ ਰੁਕ ਸਕਣ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ;

(iv) ਬੱਚੇ ਦੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਸਮੱਥ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

19. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਜਾਂ ਮਿਲਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਐਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

20. ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

21. ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ।

22. ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate